

КАФЕДРА ОПЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МУЗИЧНОЇ РЕЖИСУРИ

Теорія драматургії

Освітній ступінь

Бакалавр

Спеціальність

026 Сценічне мистецтво

Курс	1
Семестр	1-2

Освітньо-професійна програма

«Музична режисура»

Статус

обов'язкова

ECTS	4,5
Годин	135
Лекції	34
Семінари	34
Самостійна робота	67

Форма контролю

1 семестр - залік,
2 семестр - екзамен

Інформація про викладача

ПІБ	Зеленіна Надія Вікторівна , кандидат мистецтвознавства, в. о. доцента кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії імені П.І.Чайковського
Профіль викладача	https://orcid.org/0000-0002-6919-7177
e-mail	nadezhdazelenina@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Навчальний курс «Теорія драматургії» розроблений спеціально для студентів-режисерів НМАУ ім. П. І. Чайковського з урахуванням художньо-творчої специфіки закладу та спеціальності «музична режисура». Мета курсу - формування уявлень про основні етапи розвитку драматургії і відмінності між ними, опанування навичками практичного аналізу музично-драматичних творів різних стилів, жанрів і форм.

Завдання курсу:

- вивчення основних історичних систем драматургії;
- розуміння теоретичних засад, на яких базувалася драматургія різних стилів, напрямів, мистецьких епох;
- оволодіння методикою режисерського аналізу музично-драматичних творів різних стилів, напрямів, мистецьких епох.

Структура курсу. Виходячи з основних завдань курсу, в його побудові поєднуються лекційна та семінарська форми роботи. Велика увага приділяється самостійній творчій роботі студентів – підготовці усних виступів з доповідями, повідомленнями, презентаціями. В першому семестрі студенти складають диференційований залік, наприкінці курсу - іспит.

Зміст семінарських занять та самостійних творчих завдань може варіюватися. При їх плануванні враховується специфіка групи, інтереси студентів у проведенні самостійної роботи над певними темами та практична робота з фаху.

Орієнтовна тематика:

- основні поняття теорії драматургії (аналіз літератури включно);
- жанрові різновиди драматургії різних епох та культур;
- принципи та інструментарій театрального аналізу музично-сценічного твору;
- аналіз конкретних прикладів музично-сценічної драматургії.

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, Telegram, Messenger, Viber, Zoom.

Перелік тем

- Тема 1. Теорія драматургії, її сутність і завдання.
- Тема 2. Теорія і практика драмопису у Давній Греції.
- Тема 3. Теорія і практика драмопису у Давньому Римі.
- Тема 4. Теорія і практика драмопису у театрі Сходу.
- Тема 5. Теорія і практика драмопису середньовіччя–Відродження–класицизму
- Тема 6. Теорія і практика драмопису Нового і Новітнього часу.
- Тема 7. Принципи театрального аналізу музично-драматичного твору.
- Тема 8. Ідейно-тематичний аналіз твору.
- Тема 9. Основні інструменти аналізу музично-драматичного твору.
- Тема 10. Стил ь і жанр як наукові та практичні універсалії.

Форми та технології навчання

Лекції, семінарські заняття, бесіди, брейн-штормінг.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE.

Методи контролю

Поточний (міжсесійний) контроль:

- вербальний: співбесіда, експрес-опитування, колоквиум, доповідь на семінарі;
- аналітичний: аналіз складових музичної драми.

Підсумковий контроль:

- вербальний: усна відповідь;
- аналітичний: перевірка тестів, аналіз музично-сценічного твору (твору як цілісної композиції та конкретного епізоду)

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відвідування лекцій	10
2.	Реферат за обраною тематикою	10
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	15
4.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	25
5.	Залік	20
6.	Іспит	20
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка «**відмінно**»: студент у повному обсязі опанував матеріал навчальної програми, виконав усі передбачені програмою форми роботи (участь у семінарських заняттях, письмові завдання), отримав навички аналізу музично-сценічного твору, продемонстрував уміння самостійно працювати з літературою та музичним матеріалом (партитурою), проявив ініціативність та здатність творчо вирішувати завдання.

Оцінка «**добре**»: студент загалом опанував матеріал навчальної програми (приблизно в обсязі 75%), орієнтується у проблематиці курсу, брав участь у різних формах роботи, передбачених програмою.

Оцінка «**задовільно**»: студент опанував матеріал курсу в обсязі 30–50%, неякісно виконував усні та письмові завдання, передбачені програмою.

Оцінка «**незадовільно**»: студент не опанував матеріал курсу, не виконав обов'язкових форм роботи, не розуміє основний зміст та завдання курсу.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Позааудиторні заняття

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачаються поза-академічні заходи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Аникст А. История учений о драме: Теория драмы на Западе во второй половине XIX века/ А.Аникст. — М., 1988.
2. Аникст А. Теория драмы в России от Пушкина до Чехова/ А. Аникст. — М., 1972.
3. Аникст А. Теория драмы на Западе в первой половине XIX века. Эпоха романтизма/ А. Аникст. — М., 1980.

4. Аникст А. Теория драмы от Аристотеля до Лессинга/ А. Аникст. — М., 1978.
  5. Аникст А. Теория драмы от Гегеля до Маркса/ А. Аникст. — М., 1983.
  6. Аникст А. Шекспир. Ремесло драматурга/ А. Аникст. — М., 1974.
  7. Аристотель. Поэтика: Пер. М.Гаспарова// Аристотель. Сочинения в 4-х т. — М., 1983.
  8. Барбой Ю. К теории театра/ Ю. Барбой. — СПб., 2008.
  9. Барбой Ю. Структура действия и современный спектакль/ Ю. Барбой. — Л., 1988.
  10. Бентли Эрик. Жизнь драмы/ Эрик Бентли. — М., 1978.
  11. Владимиров С.В. Действие в драме / С.В. Владимиров. — Л., 1972.
  12. Волькенштейн В. Драматургия / В. Волькенштейн. — М., 1937 [1973].
  13. Гасснер Дж. Форма и идея в современном театре/ Дж. Гасснер. — М., 1959.
  14. Кнебель М. О действенном анализе пьесы и роли: Учеб. пособие/ М. Кнебель. — М., 1982.
  15. Костелянец Б.О. Лекции по теории драмы. Драма и действие/ Б.О. Костелянец. — Л.:ЛГИТМиК, 1976.
  16. Поламишев А. Мастерство режиссера. Действенный анализ пьесы. Учеб. пособие/ А. Поламишев. — М., 1982.
  17. Поламишев А.М. Событие — основа спектакля/ А.М. Поламишев. — М., 1979.
  18. Товстоногов Г. Зеркало сцены. В 2-х кн./ Г. Товстоногов. — Л., 1984.
  19. Товстоногов Г. О природе чувств// Г. Товстоногов. Зеркало сцены, кн.2. — Л., 1984.
- Додаткова
20. Адорно Т.В. Теория эстетики/ Т.В. Адорно. — К., 2002.
  21. Бондарева О. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання: Монографія/ О. Бондарева. — К., 2006.
  22. Бондарева О. Драматизм міфу і міфологізація драми/ О. Бондарева. — Херсон: Персей, 2000.
  23. Брехт Б. О литературе. — 2-е изд., доп./ Б. Брехт. — М., 1988.
  24. Брехт Б. Про мистецтво театру: Зб./ Упоряд., вступ. ст., прим. і пер. О.С. Чіркова. — К., 1977.
  25. Брехт Б. Театр: В 5 т./ Б. Брехт. — М., 1965.
  26. Верхацький М. Дещо про суть «пропонованих обставин»/ М. Верхацький// Мистецтво. — 1956. — № 3.
  27. Георгий Товстоногов репетирует и учит/ Лит. запись С. Лосева, сост. Е. Горфункель. — СПб., 2007.
  28. Гончаров А. Постановочный план спектакля/ А. Гончаров// Как поставить спектакль: Советы руководителям художественной самодеятельности. — М., 1962.
  29. Дживелегов А. Теория драмы в Италии XVI века/ А. Дживелегов// Избранные статьи по литературе и искусству. — Ереван, 2008.
  30. Довбищенко В. Театр/ Упоряд. Г. Довбищенко, М. Лабінський — К., 1984.
  31. Древнегреческая литературная критика. — М., 1975.
  32. Зингерман Б. Очерки истории драмы XX века/ Б. Зингерман. — М., 1979.
  33. Иван Франко про театр і драматургію: Вибрані статті, рецензії та висловлювання. — К., 1957.
  34. Как всегда — об авангарде: Антология французского театрального авангарда / Сост., пер. с франц., коммент. С. Исаева. — М., 1992.
  35. Карягин А. Драма как эстетическая категория/ А. Карягин. — М., 1971.
  36. Клековкін О. Міф і реальність «аристотелівського» театру/ О. Клековкін // Мистецькі обрії: Альманах: Наук.-теор. праці та публіцистика. — К.: Академія мистецтв України. — 2006. — № 8–9.

37. Клековкін О. Мовчання спротиву/ О. Клековкін // Сучасні проблеми художньої освіти в Україні: Зб. наук. праць. — К.:ПКСМ. — 2007. — Вип.3.
38. Клековкін О. Розщеплення історії/ О. Клековкін // Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. К.Карпенка-Карого. — К., 2008.
39. Клековкін О. Театр: форми і реформи/ О. Клековкін // Мистецтвознавство України: Зб. наук. праць. — К., 2008. — Вип. 10.
40. Кнебель М. О том, что мне кажется особенно важным/ М. Кнебель. — М., 1971.
41. Красовський Л. Драматургія. Теорія й техніка драми в стислому викладі/ Л. Красовський. — Х., 1930.
42. Ланг Ф. Рассуждение о сценической игре: Хрестоматія по истории западноевропейского театра/ Под ред. С.Мокульского. — В 2 т./Ф. Ланг. — Т.1. — М., 1955.
43. Лессинг Г.-Э. Гамбургская драматургия/ Г. -Э. Лессинг. — М.-Л., 1936.
44. Липківська Г. Світ у дзеркалі драми/ Г. Липківська. — К., 2007.
45. Лоусон Дж.Г. Теория и практика создания пьесы и киносценария/ Дж.Г. Лоусон. — М.,1960.
46. Мамонтов Я. Драматичне письменство (Основи та технічні прийоми)/ Я.Мамонтов// Театральна публіцистика. — К., 1967.
47. Неллі В. Про режисуру/ В. Неллі. — К., 1977.
48. Неллі В. Робота режисера/ В. Неллі. — К., 1962.
49. Особливості драматургічного мистецтва в історичному розвитку: Від античних часів до початку XIX століття: Хрестоматія з теорії драми / Упоряд. та ст. про авторів П.П. Нестеровського; вступ. ст. В.О. Сахновського-Панкєєва. — К., 1978.
50. Поляков М. Семиотическая проблематика драмы. Драма в системе художественной коммуникации/ М. Поляков // В мире идей и образов. — М., 1983.
51. Поляков М. Теория драмы: Учеб.пособие/ М. Поляков. — М.: ГИТИС,1980.
52. Режиссерский анализ пьесы и замысел спектакля: Метод. разраб./ А.Клековкин. — К.: КГИК им. А. Е. Корнейчука, 1986.
53. Роздольський М. Теорія драматичного мистецтва/ М. Роздольський. — Коломия, 1920. — Передрук.// Нариси з поетики: теоретико-методологічні та історико-літературні виміри. — Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника; Івано-Франківський осередок НТШ, 2008.
54. Сахновський-Панкєєв В.А. Драма. Конфликт. Композиция. Сценическая жизнь/ В.А. Сахновский-Панкєєв. — Л., 1969.
55. Сахновський-Панкєєв В.О. Драма і театр/ В.О. Сахновський-Панкєєв. — К., 1982.
56. Сахновський-Панкєєв В.О. І.Карпенко-Карий і російська культура/ В.О. Сахновський-Панкєєв. — К., 1969.
57. Теорія драми в історичному розвитку: Хрестоматія. — К.,1950.
58. Федоров В. Поэтический мир драмы // В.Федоров// О природе поэтической реальности. — М., 1984.
59. Фрейденберг О. Миф и театр: Лекции по курсу «Теория драмы» для студ. театр. вузов/ О. Фрейденберг. — М.: ГИТИС, 1988.
60. Фролов В. Судьбы жанров драматургии/ В. Фролов. — М.: Сов. писатель, 1979.
61. Хализев В. Драма как род литературы/ В. Хализев. — М.: Изд. Московского университета, 1986.
62. Хализев В. Драма как явление искусства/ В. Хализев. — М., 1978.

63. Хрестоматия по истории западноевропейского театра/ Под ред. С. Мокульского.— В 2 т. — М.: Искусство, 1955.
64. Шкловский В. Заметки о сюжете в прозе и кинодраматургии/ В. Шкловский// Вопросы кинодраматургии.— М., 1959.— Вып.3.
65. Шкловский В. Искусство как прием/ В. Шкловский // Из истории советской эстетической мысли. 1917–1932: Сб. матер. — М.,1980.
66. Шкловский В. Сюжет в кинематографе. Ситуация и коллизия. Конфликт и его развитие в кинопроизведении/ В. Шкловский// В.Шкловский. За 40 лет. — М.,1965.
67. Яковлев М.А. Теория драмы, главные этапы ее исторического развития/ М.А. Яковлев. — Л., 1927.

Інформаційні ресурси

Аудіо, теле- та відеOVERSII вистав вітчизняних, зарубіжних митців-класиків і сучасників.